

ĆWICZENIE

Ćwiczenie na edukację dla bezpieczeństwa „Prawo humanitarne w czasie wojny?”

**W RAMACH PROGRAMU:
„Globalna szkoła. Razem o migracjach”**

**CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ**

Ćwiczenie na edukację dla bezpieczeństwa „Prawo humanitarne w czasie wojny?”

**W RAMACH PROGRAMU:
„Globalna szkoła. Razem o migracjach”**

Michał Szczepanik

Konflikty zbrojne na przestrzeni wieków zawsze wiązały się z cierpieniem ludności cywilnej. Po zakończeniu II wojny światowej wiele państw podjęło działania mające chronić cywilów. Niestety wojna wywołana przez Rosję w Ukrainie pokazuje, że zapisy prawa nie zawsze działają. Ćwiczenie to ma na celu wyjaśnienie, czym jest międzynarodowe prawo humanitarne w czasie wojny.

30 min

klasa VIII szkoły podstawowej, klasa I szkoły ponadpodstawowej

edukacja dla bezpieczeństwa

PYTANIE KLUCZOWE:

Co składa się na międzynarodowe prawo humanitarne w czasie wojny?

CELE ZAJĘĆ DLA NAUCZYCIELA, NAUCZYCIELKI:

- wyjaśnienie, czym jest międzynarodowe prawo humanitarne
- wymienienie najważniejszych traktatów międzynarodowych tworzących międzynarodowe prawo humanitarne
- scharakteryzowanie zasad prawa humanitarne

CELE I KRYTERIA W JĘZYKU UCZNIĄ, UCZENNICY:

dowiesz się, jak ważne jest przestrzeganie przez państwa prawa humanitarne

KRYTERIA SUKCESU:

- wyjaśnisz, czym jest międzynarodowe prawo humanitarne i co na nie się składa
- wymienisz co najmniej dwa traktaty międzynarodowe tworzące prawo humanitarne
- wskażesz miejsca na świecie, gdzie na przestrzeni ostatnich dwudziestu lat państwa toczące konflikt zbrojny nie przestrzegały prawa humanitarne
- podasz przykłady nieprzestrzegania prawa humanitarne przez Rosję w Ukrainie

MATERIAŁY I ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- Film Giri Khan, *Prawo wojny - Czerwony Krzyż*
- Film Polski Czerwony Krzyż, *Red Cross: What do the mean?*
- Komputer, projektor multimedialny

PODSTAWA PROGRAMOWA:

Szkoła podstawowa:

I. Bezpieczeństwo państwa.

Uczeń:

1) zna i przedstawia rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski.

Szkoła ponadpodstawowa:

II. Przygotowanie do działań ratowniczych w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń (wypadków masowych i katastrof).

1. Ochrona ludności i obrona cywilna.

Uczeń:

1) wyjaśnia podstawowe zasady międzynarodowego prawa humanitarnego oraz wymienia podstawowe dokumenty ONZ regulujące funkcjonowanie obrony cywilnej w świecie.

Przebieg zajęć:

1. Zapisz na tablicy pytanie kluczowe: Co składa się na międzynarodowe prawo humanitarne w czasie wojny? Poproś, by uczennice i uczniowie zastanowili się nad odpowiedzią, przeznacz na to minutę, następnie zbierz ich odpowiedzi. Poinformuj, że na tym etapie zbieracie propozycje odpowiedzi, nie oceniając ich.

2. Zapytaj uczennice i uczniów, jakie państwa w ostatnich dwudziestu latach toczyły lub nadal toczą ze sobą wojnę. Dopytaj, czy wiedzą coś więcej na temat tych konfliktów i sytuacji ludności cywilnej zamieszkującej obszary objęte działaniami wojennymi. Jeśli uczennice i uczniowie nie będą nic na ten temat wiedzieć, poproś, aby poszukali informacji o konfliktach zbrojnych w Internecie. Zadbaj o to, aby nie koncentrowali się na drastycznych zdjęciach i opisach zbrodni wojennych. Przeznacz na to nie więcej niż 5 minut.

3. Poinformuj uczennice i uczniów, że za chwilę zobaczą film wyjaśniający, czym jest międzynarodowe prawo humanitarne w pigułce: Giri Khan, *Prawo wojny - Czerwony Krzyż*, <https://youtu.be/yLHvSLlItuM>. Ich zadaniem w trakcie oglądania filmu będzie określenie, które obszary obejmuje międzynarodowe prawo humanitarne. Możesz robić stop-klatki, gdy w filmie będą wskazywane kolejne obszary prawa humanitarnego:

1:05 cywile

1:47 więźniowie

2:39 chorzy i ranni

3:24 granice działań wojennych

Podziel uczennice i uczniów na czteroosobowe grupy. Poproś, aby każda z grup zdefiniowała międzynarodowe prawo humanitarne, uwzględniając co najmniej dwa traktaty międzynarodowe, które je współtworzą. Przeznacz na to 3 minuty, następnie poproś losowo wybraną grupę o odpowiedź. Upewnij się, że pozostałe grupy sformułowały poprawne definicje.

4. Zapytaj uczennice i uczniów, czy spotkali się w mediach z opisami łamania przez Rosję prawa humanitarne. Poproś trzy chętne osoby, aby podały poznane przykłady i uzasadniły (odnosząc się do obszarów prawa humanitarne) dlaczego jest to przykład łamania tego prawa.

5. Zapytaj, jakie organizacje niosące pomoc cywilom w czasie konfliktów zbrojnych znają. Wyświetl film Polskiego Czerwonego Krzyża *Red Cross: What do the mean?*, <https://youtu.be/8whJQlpLYU0>.

6. Wróć do pytania kluczowego, poproś chętne osoby o udzielenie na nie odpowiedzi.

7. Poproś uczennice i uczniów o sformułowanie refleksji dotyczącej zadań, które wykonali. Pomoże im w tym pytanie: Co mogę powiedzieć innej osobie na temat prawa humanitarne?

Uwaga dla osoby prowadzącej zajęcia

Konflikty zbrojne to zagadnienie, które zawsze wywołuje wiele emocji. Zwróć uwagę na to, aby uczennice i uczniowie podczas zajęć odnosili się z szacunkiem do drugiego człowieka. Nie wszyscy Rosjanie są wrogo nastawieni do Ukrainy, nie wszyscy akceptują działania prezydenta Putina w Ukrainie. Jeśli na koniec zajęć emocje związane z tematem nadal będą bardzo duże, należy wyciszyć je poprzez skierowanie myśli uczennic i uczniów na inne, neutralne zagadnienie.

Jeśli w Twojej klasie są osoby, które Uciekły z Ukrainy weź także pod uwagę, że może to być dla nich temat delikatny i wywołujący silne emocje i trudne wspomnienia. Wybadaj wcześniej czy są na niego gotowi.

Więcej materiałów na stronie internetowej programu: www.globalna.ceo.org.pl

Materiał powstał w 2022 roku ramach projektu „Globalna szkoła. Razem o migracjach”, który jest częścią przedsięwzięcia „I am European: Historie i fakty o migracjach na XXI wiek” realizowanego przez Centrum Edukacji Obywatelskiej.

Projekty współfinansowane są ze środków Unii Europejskiej oraz w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP. Treść wyraża wyłącznie poglądy autorów/autorek i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Unii Europejskiej. www.gov.pl/polskapomoc

„I am European. Historie i fakty o migracjach na XXI wiek” jest częścią programu DEAR (The European Commission’s Development Education and Awareness Raising Programme), który wspiera projekty angażujące społeczeństwo Unii Europejskiej w globalne zagadnienia rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego. Poprzez finansowanie programów takich jak „I am European. Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”, DEAR promuje uniwersalne wartości, m.in. wolność, demokrację, praworządność oraz umożliwia obywatelom i obywatelkom Europy włączenie się w globalny rozwój. Program DEAR finansuje około 30 programów w krajach członkowskich UE. Projekty te przyczyniają się do zwiększenia zrozumienia i zaangażowania Europejki i Europejczyków w kreowanie pozytywnych zmiany społecznych zarówno na poziomie lokalnym, jak i międzynarodowym. Działania DEAR wspierają również pracę UE na rzecz realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju.

Wydawca:

Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej
ul. Noakowskiego 10,
00-666 Warszawa
www.ceo.org.pl

Warszawa 2022

Autor: Michał Szczepanik

Redakcja merytoryczna: Katarzyna Dzieciołowska, Sylwia Domagała

Redakcja językowa i korekta: Justyna Yiğitler

Projekt graficzny i skład: RZECZYOBRAZKOWE

Materiał jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji Centrum Edukacji Obywatelskiej. Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2022. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji i posiadaczach praw.